

Kartläggning av Mariehamns gröna värden

Ett samarbete mellan Mariehamn stad och Central Baltic projektet Coast4us

Juni 2020

EUROPEAN UNION
European Regional
Development Fund

: EKOLOGI GRUPPEN

Beställning: Ålands landskapsregering

Framställt av: Ekologigruppen AB

www.ekologigruppen.se

Telefon: 08-525 201 54

Slutversion: 2020-06-10

Uppdragsansvarig: Emma Holmberg

Medverkande: Jesper Arnström

Foton: Om inget annat anges: Ålands landskapsregering

Illustrationer och kartor: Ekologigruppen AB

Internt projektnummer: 8427

Bild på framsidan från Ålands landskapsregering

Innehåll

INLEDNING	4
Bakgrund & syfte	5
Metod	5
RESULTAT	7
Vem svarade?	8
Könsfördelning	8
Stadsdel	8
Åldersfördelning	8
Gröna favoritplatser	10
Badhusparken	10
Badhusberget	10
Kustpromenad vid Lotsberget	11
Ytternäs skogsområde	12
Lilla holmen och Tullarns äng	13
Våtmark vid Nabben	
Sammanfattning Mariehamnsbornas gröna favoritplatser	15
Gröna favoritstråk	16
Mest besökta platser	18
Mest besökta stråk	19
Platser i behov av utveckling	20
Lilla holmen	21
Östra promenadstråket & Miramarparken	23
Badhusparken och Engelska parken	24

INLEDNING

Bakgrund & syfte

För att ta reda på vad Mariefhamns invånare tycker om stadens grönområden har Ålands landskapsregering, i samarbete med Mariefhamns stad, genomfört en kartläggning av hur befolkningen använder grönområden i Mariefhamn. Kartläggningen är en del av Central Baltic projektet Coast4us och ska användas som underlag för framtagandet av en grönsplan för staden.

Med hjälp av det digitala verktyget Maptionnaire syftade uppdraget till att samla information från allmänheten om Mariefhamns grönområden. Den digitala kartläggningen ägde rum under hela april månad. Totalt svarade 428 personer på enkäten.

Med kartläggningen ville kommunen få en översiktlig bild av vilka grönområden Mariefhamnsborna uppskattar och använder mest och varför. Även synpunkter på eventuella utvecklingsområden och förbättringsåtgärder efterfrågades från stadens invånare.

Metod

Enkäten utformades av Ekologigruppen AB tillsammans med Ålands landskapsregering och Mariefhamn stad med hjälp av verktyget maptionnaire. Ålands landskapsregering marknadsförde kartläggningen på sin hemsida tillsammans med en instruktionsfilm där representanter från landskapsregeringen, Mariefhamns stad och Coast4us berättade om projektet samt bad Mariefhamns invånare och övriga ålänningar att delta i kartläggningen. Introduktionsfilmen gjordes av Ekologigruppen och beskrev även hur det digitala verktyget Maptionnaire fungerar.

Kartenkäten lanserades den 1:a april och var öppen fram till den 30:e april. I kartenkäten var det bland annat möjligt att markera ut gröna favoritområden, beskriva dess kvaliteter samt markera ut och lämna synpunkter om eventuella förbättringsområden i Mariefhamn. Frågorna var utformade så att respondenterna kunde markera ut platser på kartan samt svara på frågor i förvalda kategorier eller beskriva sitt svar i fritext. Frågor och svarsalternativ togs fram av tjänstepersoner på Mariefhamn stad och Ålands landskapsregering.

Se figur 1 på nästa sida för enkätens frågeställningar.

Figur 1. Kartläggningens frågor i Maptionnaire.

<p>1. Om dig</p> <p>1.1. Ange kön</p> <p>1.2. Ange ålder</p> <p>1.3. Ange boende</p> <ul style="list-style-type: none"> Norra staden Södra staden Innerstaden Bor utanför Mariehamn <p>2. Gröna favoritområden</p> <p>Markera ut dina gröna favoritplatser i Mariehamn (max 3)</p> <p>2.1. Vilka egenskaper uppskattar du på platsen?</p> <p>Välj max 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> Naturupplevelser inkl. blomprakt Utblickar och öppna landskap Kulturhistoria Aktivitet och utmaning Service och samvaro Vattenkontakt Rofyllighet Övrigt. <p>2.2. Vad gör du på platsen?</p> <ul style="list-style-type: none"> Leker Badar Sportar/motionerar Promenerar slappnar av Plockar svamp eller bär Picknick Naturobservationer Hundrastning Besöker djur Övrigt	<p>2.4. Hur tar du dig till platsen?</p> <ul style="list-style-type: none"> Gång Cykel Buss Moped Bil Övrigt <p>3. Gröna favoritstråk</p> <p>Rita ut dina favoritstråk i Mariehamn (max 3)</p> <p>3.1. Vad upplever du längs med stråket?</p> <p><i>Samma svarsalternativ som i fråga 2.1.</i></p> <p>3.2. Hur tar du dig fram längs med stråket?</p> <ul style="list-style-type: none"> Gång Cykel Annat <p>4. Mest besökta platser</p> <p>Markera ut platser på kartan som du besöker ofta (max 3)</p> <p>4.1. Vilka egenskaper upplever du på platsen?</p> <ul style="list-style-type: none"> Naturupplevelser inkl. blomprakt Utblickar och öppna landskap Kulturhistoria Aktivitet och utmaning Service och samvaro Vattenkontakt Rofyllighet Oljud/buller Nedskräpning Övrigt.	<p>4.2. Vad gör du på platsen?</p> <p><i>Samma svarsalternativ som i fråga 2.2.</i></p> <p>4.3. Varför är detta din mest besökta plats?</p> <ul style="list-style-type: none"> Platsen är nära min arbetsplats/skola Platsen är nära mitt boende Jag utför fritidsaktivitet på platsen Annat <p>5. Mest besökta stråk</p> <p>Rita ut stråk på kartan som du besöker ofta (max 3)</p> <p>5.1. Vad upplever du längs stråket?</p> <p><i>Samma svarsalternativ som i fråga 4.1.</i></p> <p>5.2. Hur tar du dig fram längs stråket?</p> <p><i>Samma svarsalternativ som i fråga 3.2.</i></p> <p>5.3. Varför är detta ditt mest besökta stråk?</p> <p><i>Samma svarsalternativ som i fråga 4.3.</i></p> <p>6. Platser i behov av utveckling</p> <p>Markera ut platser i Mariehamn som du tycker är i behov av att utvecklas.</p> <p>6.1. Vad är det som behöver utvecklas?</p> <ul style="list-style-type: none"> Tillgängligheten är dålig Belysningen är otillräcklig Platsen är nedskräpad Halkrisken är stor Skötseln är eftersatt Platsen upplevs som otrygg Platsen är bullerutsatt Platsen är tråkig/oattraktiv Platsen har brist på sittplatser Annat
---	---	--

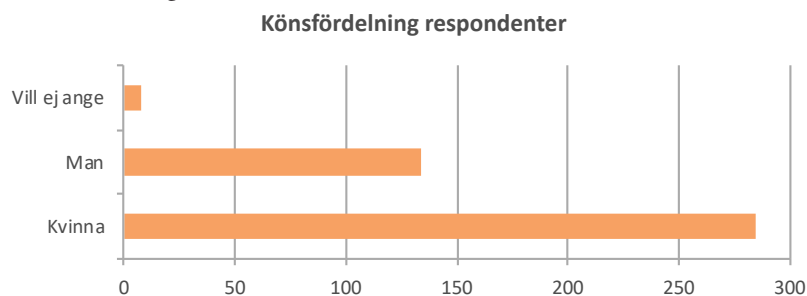
RESULTAT

Vem svarade?

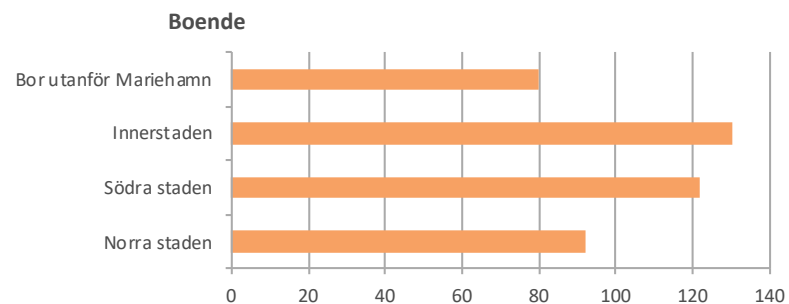
Könsfördelning

Kartenkäten resulterade i totalt 2552 platsbeskrivningar från 428 respondenter. Av de 428 svarande var majoriteten kvinnor (67 %). Se könsfördelning nedan:

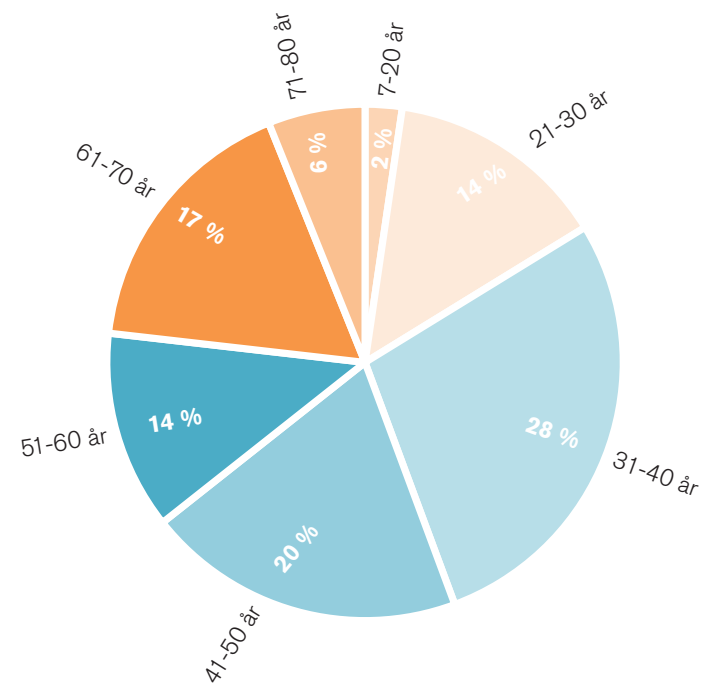
Stadsdel

Respondenterna var bosatta relativt jämt fördelade över staden. En svag majoritet svarade att de var bosatta i innerstaden. Se fördelning av bostadsinvånare nedan:

Åldersfördelning

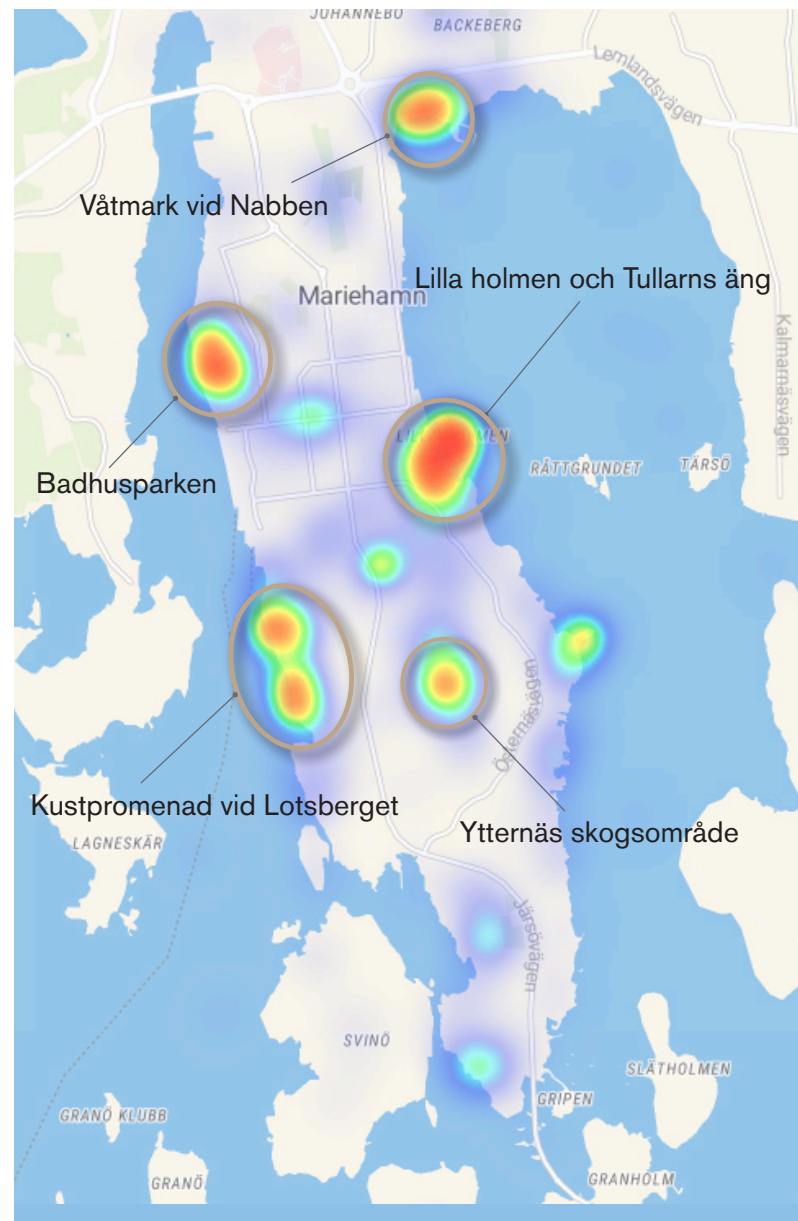
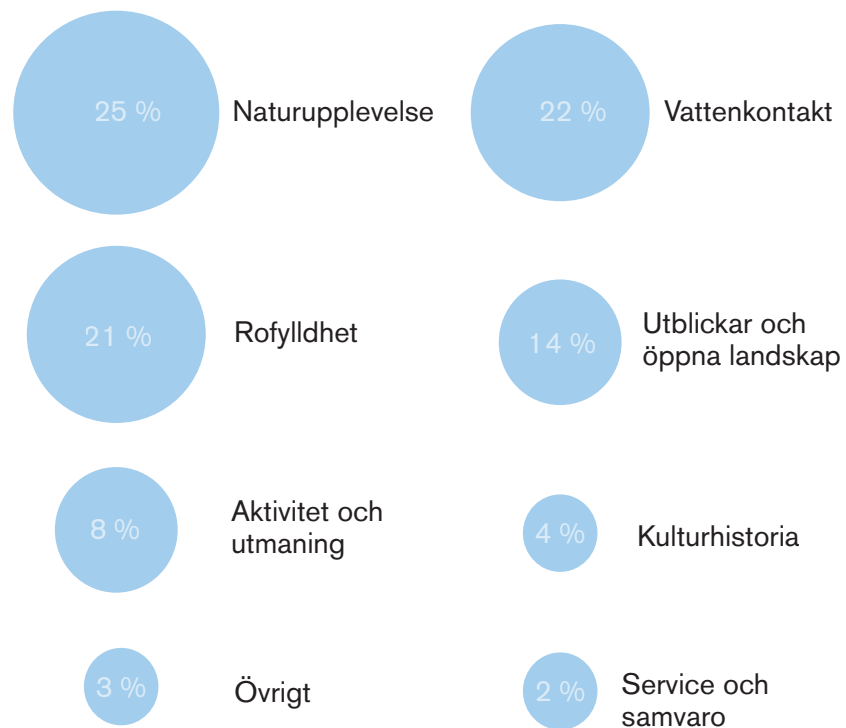
Vad gäller åldersfördelning bland de som svarade på enkäten finns en viss överrepresentation hos åldersgruppen 31-40 år (28 %), följt av åldersgruppen 41-50 år (20 %). Minst svar inkom från unga (under 20 år) och gamla (över 70 år). Den yngsta personen som svarade på enkäten var 7 år gammal, de äldsta 78 år.

Gröna favoritplatser

På frågan om gröna favoritplatser i Mariefhamn inkom 968 svar. Fem sammanhängande områden markerades av över 60 personer. Dessa var Våtmark vid Nabben, Lilla holmen och Tullarns äng, Ytternäs skogsområde, Badhusparken och kustpromenad vid Lotsberget (se figur 2 till höger). Vilka kvaliteter som uppskattas på respektive plats redovisas på följande sidor.

På frågan ”vilka egenskaper uppskattar du på platsen” i enkäten var det möjligt att kryssa i åtta förvalda alternativ, där ett var ”övrigt” med en fritextruta. Nedan visas hur stor andel respondenter som angett olika egenskaper som uppskattad kvalitet till vald favoritplats. Detta kan ge en fingervisning av vilka kvaliteter som är mest uppskattade i Mariefhamn.

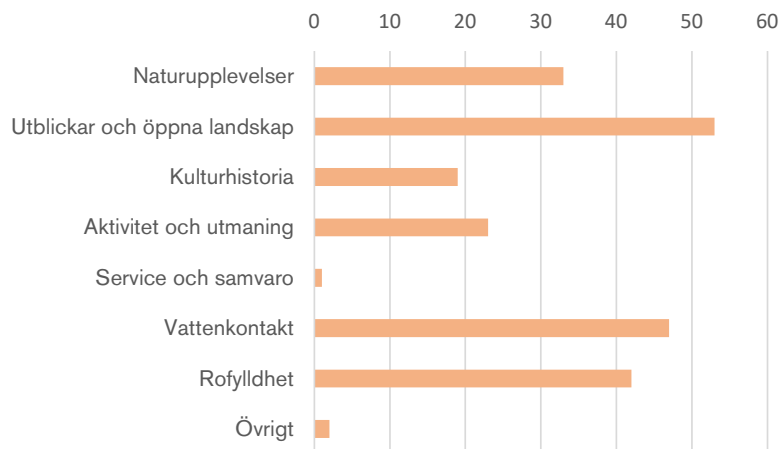

Figur 2. Heatmap över Mariefhamnsbornas gröna favoritplatser. Ju rödare kärna desto fler har uppgett att området utgör ett grönt favoritområde.

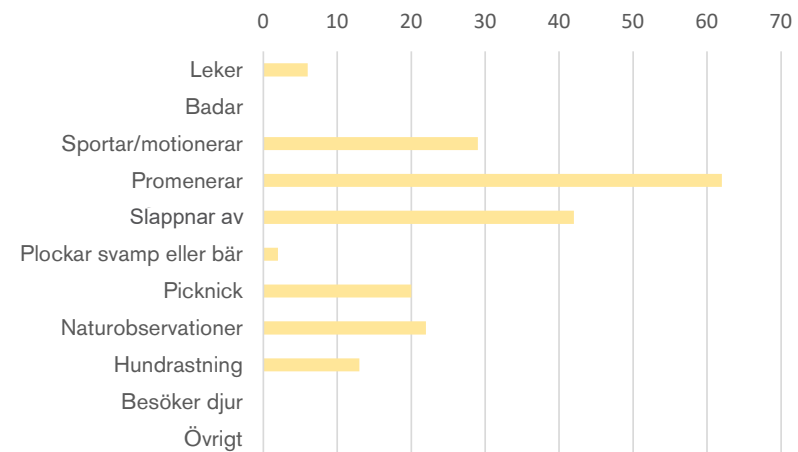

Badhusparken

Vilka egenskaper uppskattar du på platsen?

Vad gör du på platsen?

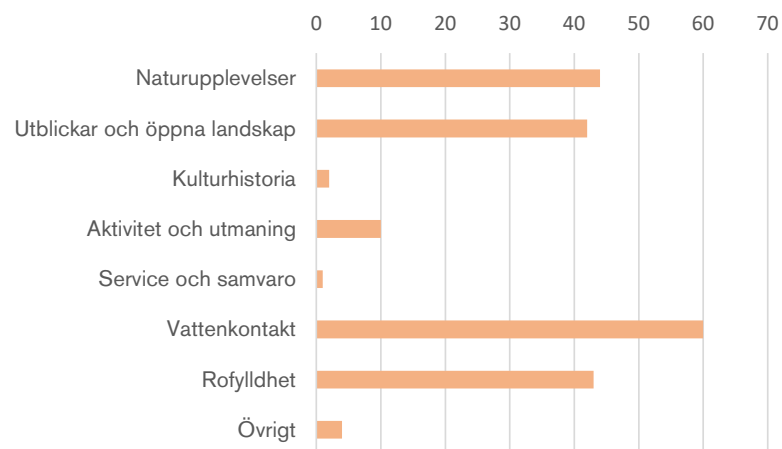

Om övrigt vad?

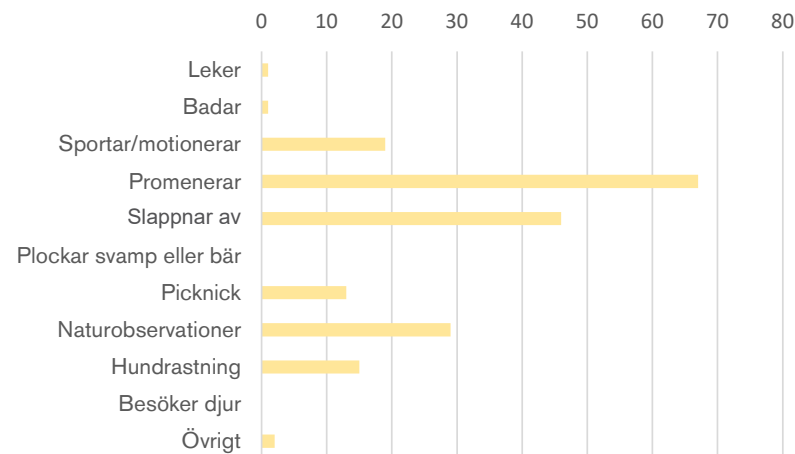

Kustpromenad vid Lotsberget

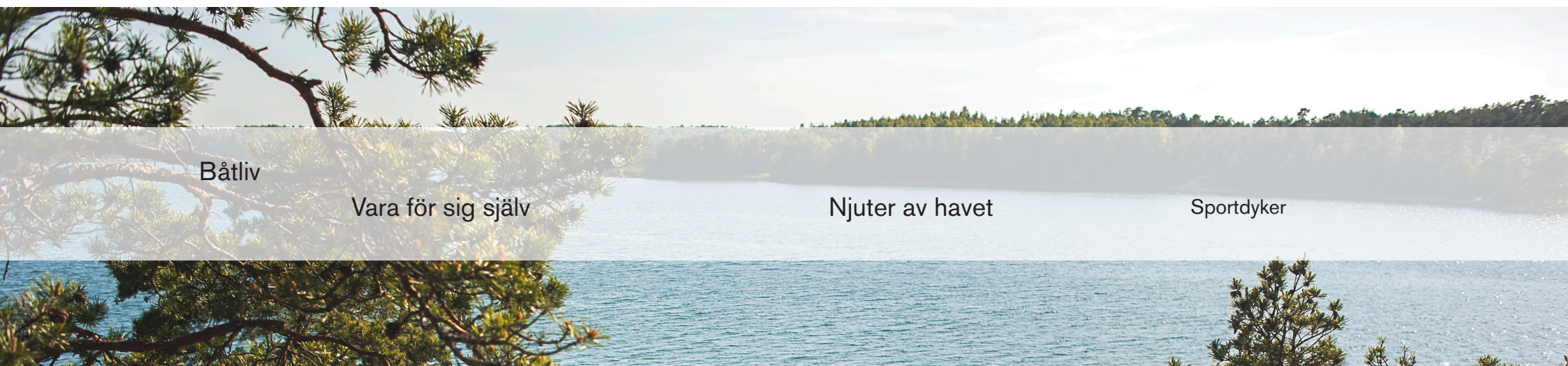
Vilka egenskaper uppskattar du på platsen?

Vad gör du på platsen?

Om övrigt vad?

Båtliv

Vara för sig själv

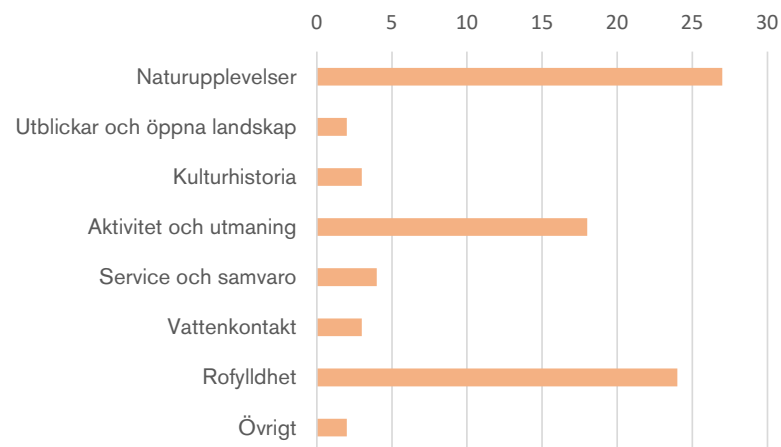
Njuter av havet

Sportdyker

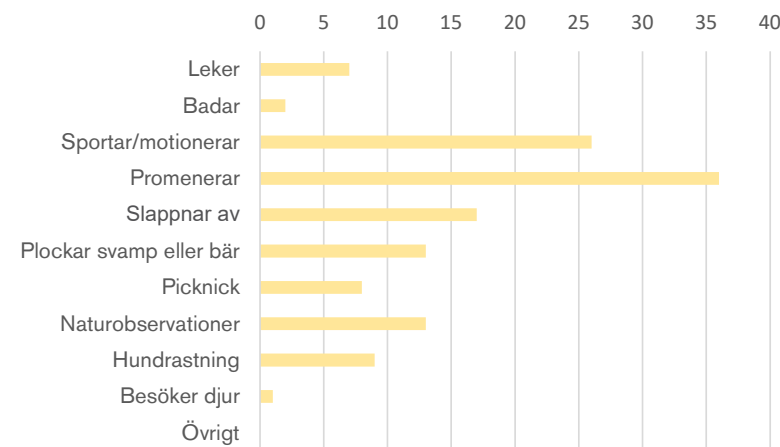

Ytternäs skogsområde

Vilka egenskaper uppskattar du på platsen?

Vad gör du på platsen?

Om övrigt vad?

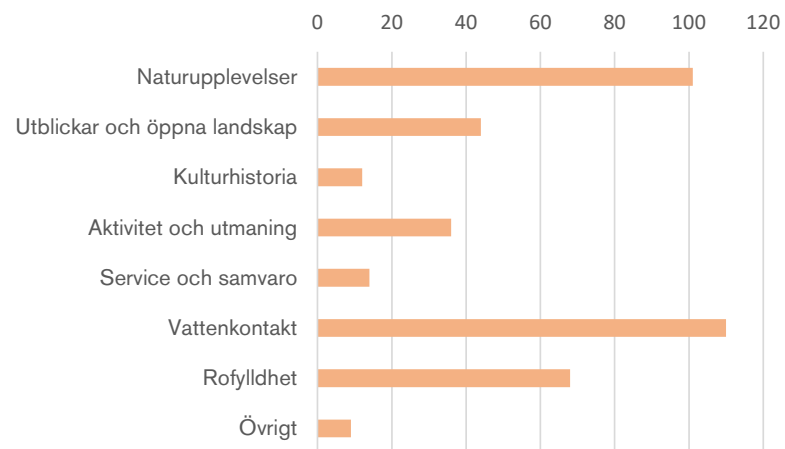

Ostörd natur

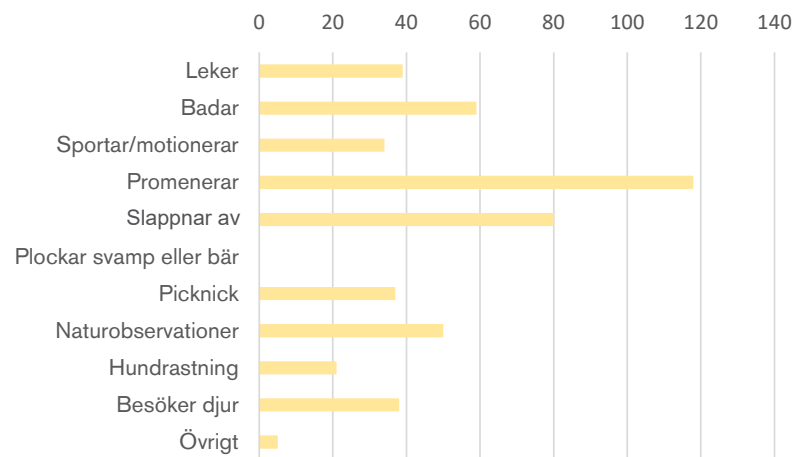
gammal skog

Lilla holmen och Tullarns äng

Vilka egenskaper uppskattar du på platsen?

Vad gör du på platsen?

Om övrigt vad?

Barnvänligt

Bra plats för yoga

Åker pulka

Tittar på djur

Flera nöjen samlat

Stranden

Djur

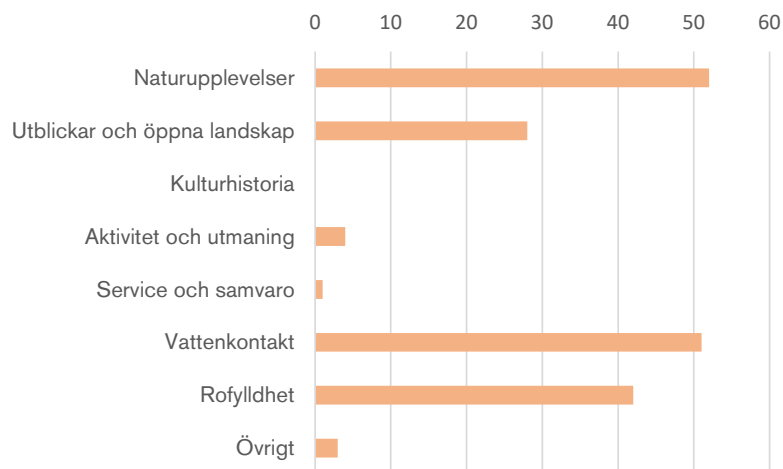
Besöker med barnbarn

Fotograferar

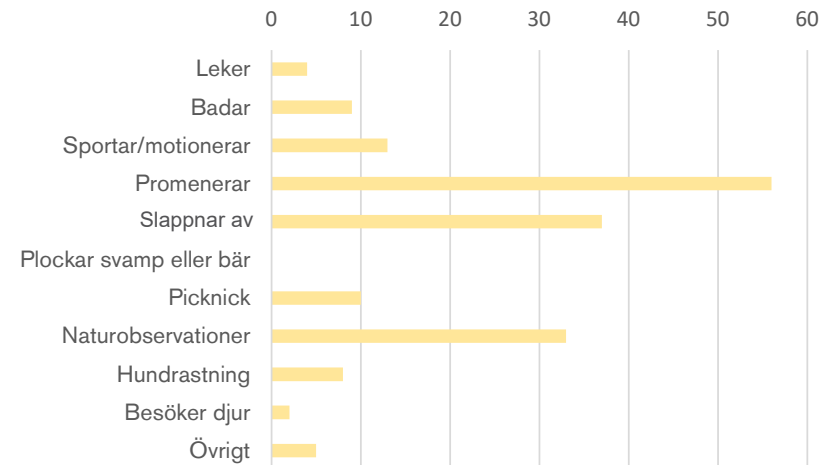

Våtmark vid Nabben

Vilka egenskaper uppskattar du på platsen?

Vad gör du på platsen?

Om övrigt vad?

Sammanfattning av Mariehamnsbornas gröna favoritplatser

Sammanfattningsvis visar kartläggningen att Mariehamnarna och övriga ålänningar framförallt uppskattar grönområden i staden som präglas av vattenkontakt, utblickar, naturupplevelser och rofylldhet. De mest uppskattade grönområdena används för promenader, avslappning, naturobservationer samt motionsaktiviteter.

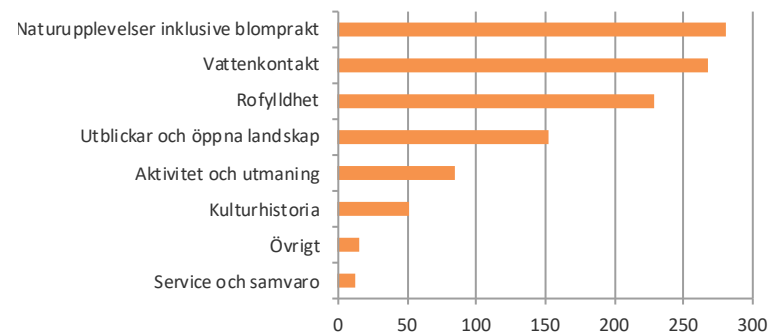

Gröna favoritstråk

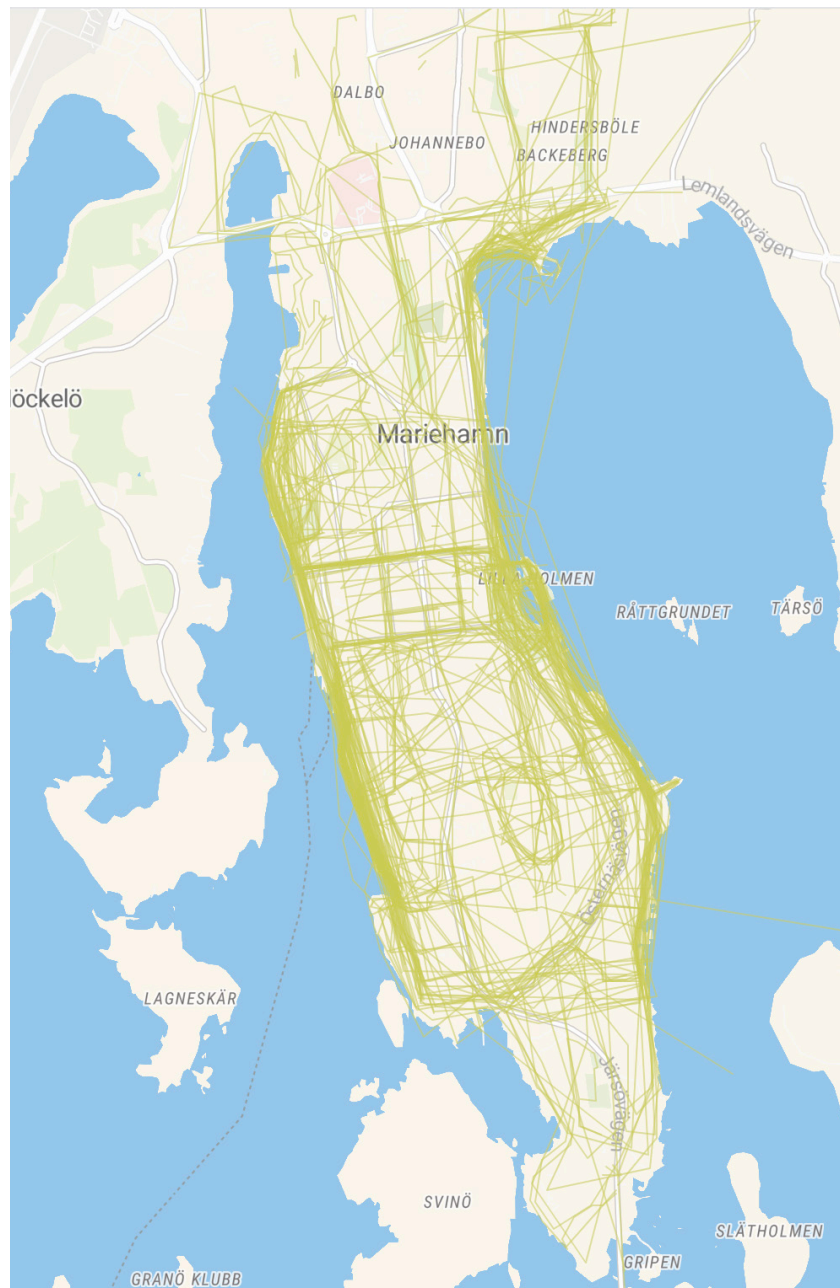
På frågan om gröna favoritstråk i Mariehamn inkom 529 svar. Av de responderande svarade 344 personer att de promenerade genom stråken. 29 personer svarade att de cyklade. Resterande valde svarsalternativet ”annat”.

De stråk som uppskattades av flest var de som löper längs med Mariehamns kustremsa. Upplevelser vid de mest uppskattade grönstråken innefattade främst naturupplevelser, vattenkontakt, rofylldhet och utblickar samt öppna landskap (se tabell till höger och kartor på nästa sida).

Vad upplever du längs med stråket?

Figur 3. Favoritstråk gång. Kartläggningen innefattar 344 svar.

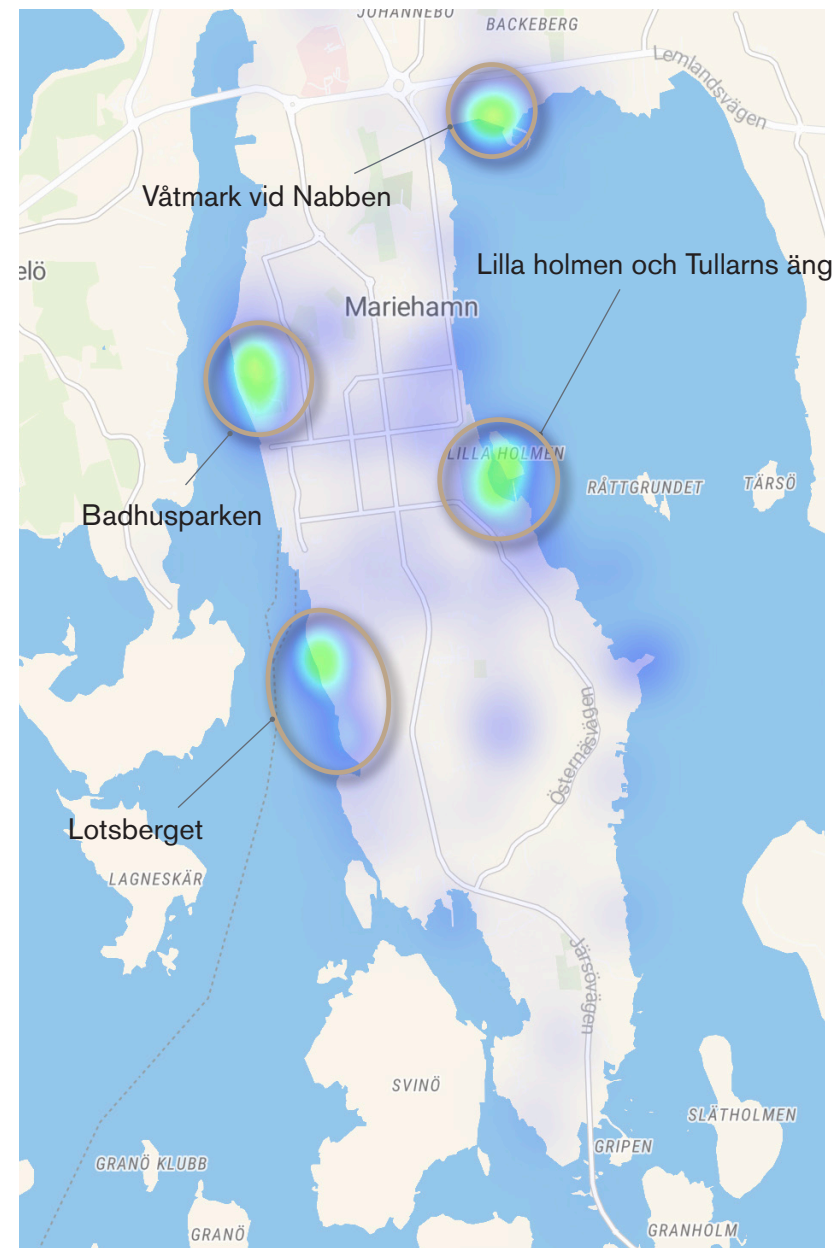
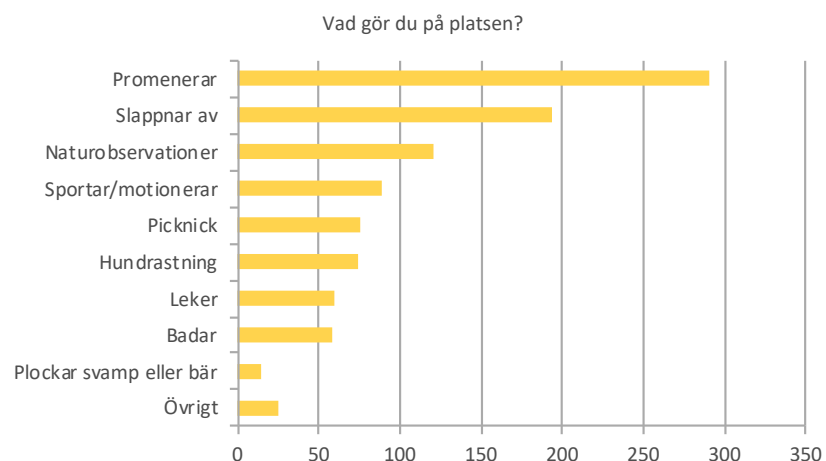
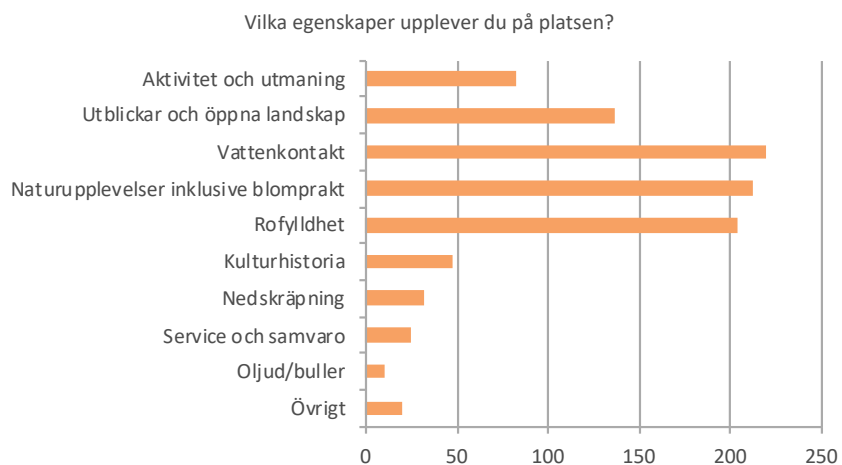

Figur 4. Favoritstråk cykel. Kartläggningen innefattar 29 svar.

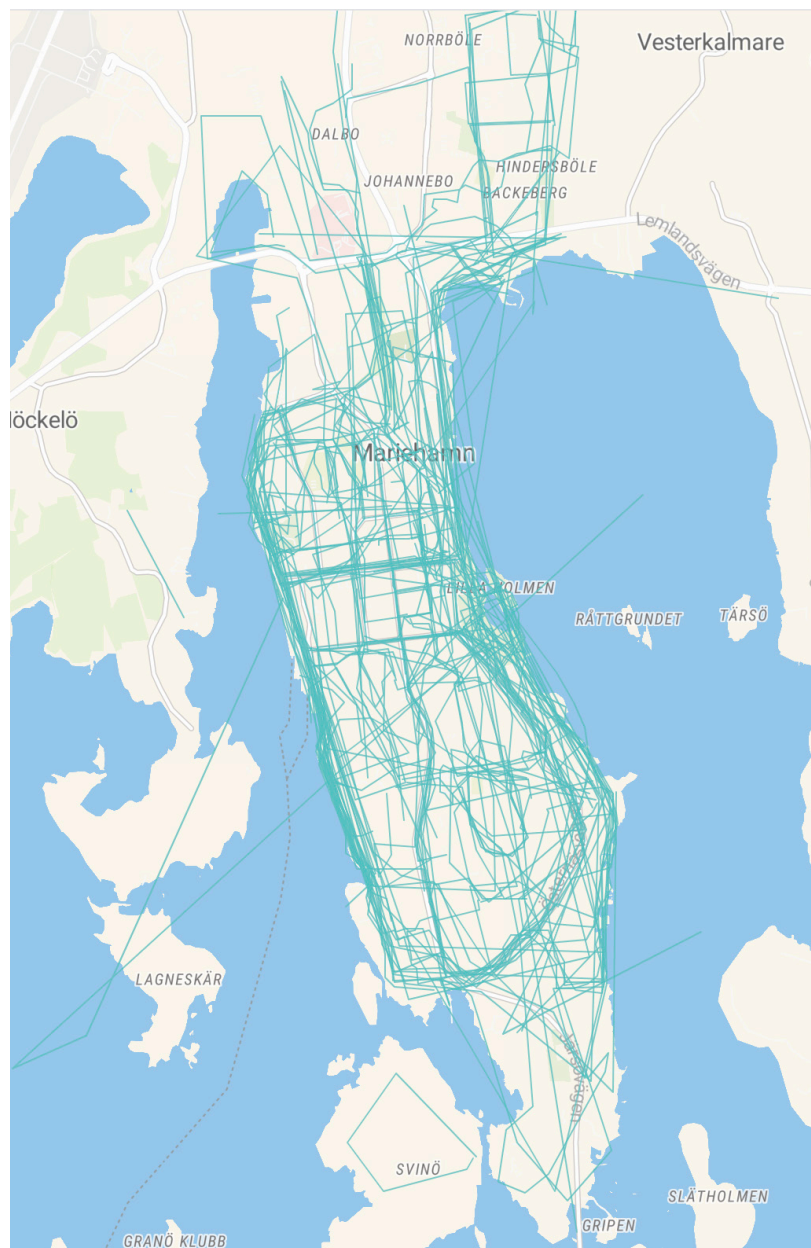

Mest besökta platser

På frågan om mest besökta platser i Mariefhamn inkom 453 svar. Upplevelser vid de mest besökta platserna innefattade främst vattenkontakt, naturupplevelser, rofylldhet och utblickar samt öppna landskap. De flesta respondenter uppgav att de promenerar och slappnar av på platsen. Flera personer uppgav också att de gör naturobservationer och sportar/motionerar på platserna (se tabeller nedan).

Figur 4. Heatmap över Mariefhamnsbornas mest besökta platser. Ju grönare kärna desto fler har uppgett att de besöker området ofta.

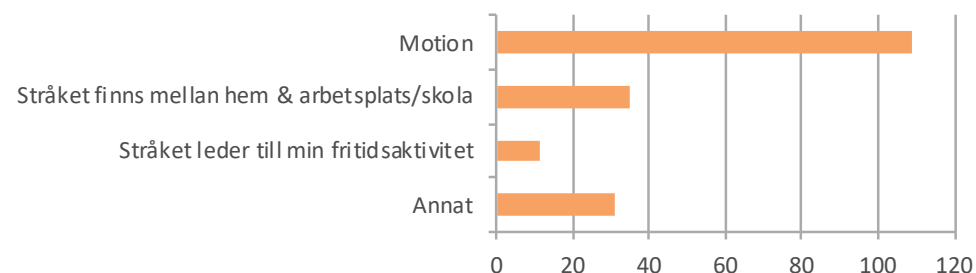

Figur 5. Mest besökta stråk. Kartläggningen innefattar 208 svar.

Mest besökta stråk

På frågan om mest besökta stråk i Mariehamn inkom 208 svar. Av de responderande uppgav 154 personer att de promenerar genom stråket. 35 personer uppgav att de cyklar. 3 personer valde svarsalternativet ”annat”. De flesta responderande uppgav att de färdas genom stråket för att motionera. Flera personer uppgav också att de besöker stråket ofta för att det finns mellan hem och arbetsplats/skola (se tabell nedan).

Varför är detta ditt mest besökta stråk?

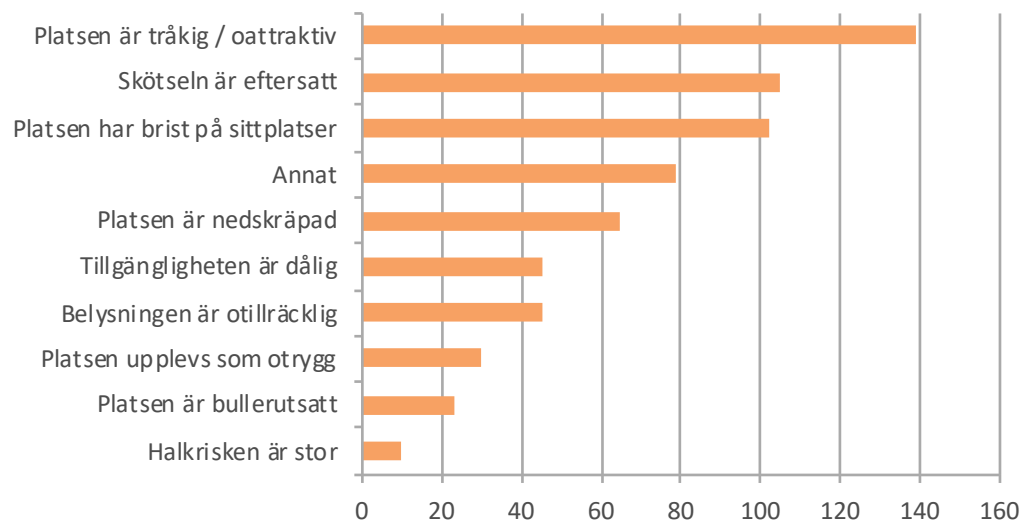

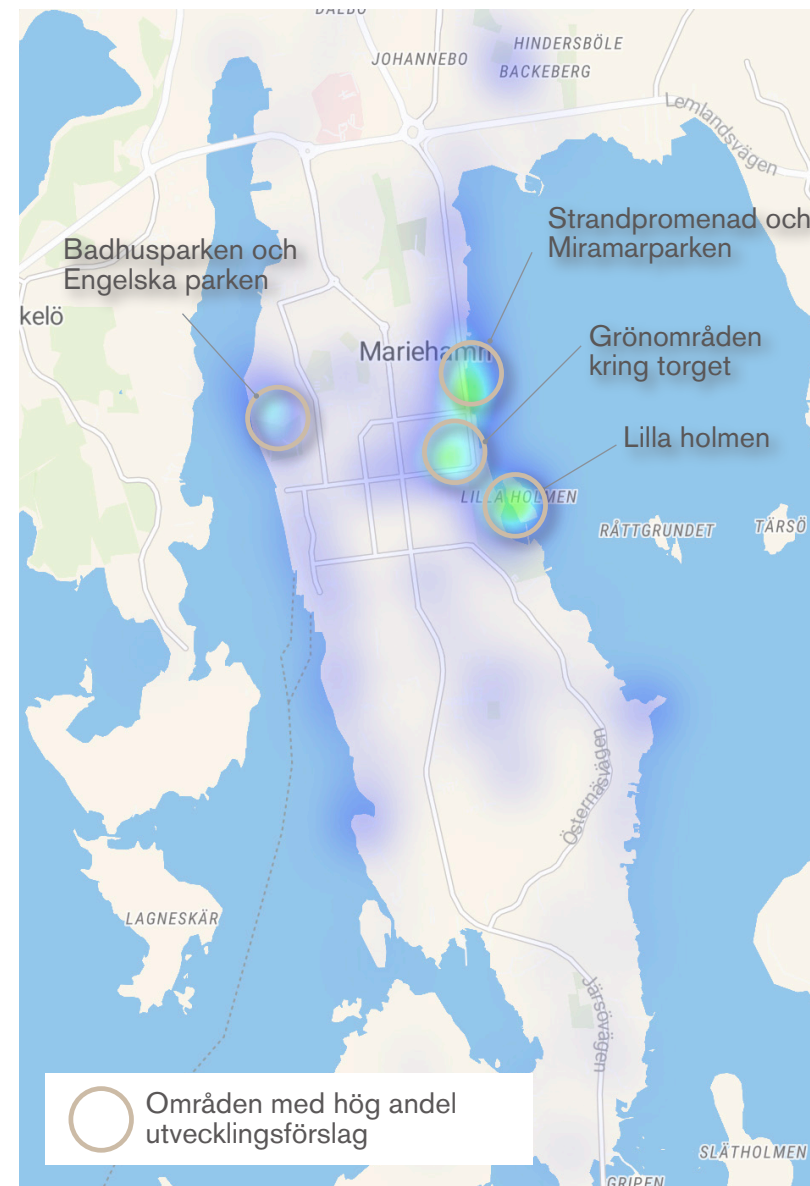
Platser i behov av utveckling

Totalt gavs 348 svar på frågan om vilka platser som är i behov av utveckling. Som en följdfråga tillfrågades respondenterna att svara på vad det är som behöver utvecklas på platsen. De vanligaste svaren gällande utvecklingsbehoven för Mariefhamn syns i tabellen nedan.

Vad är det som behöver utvecklas på platsen?

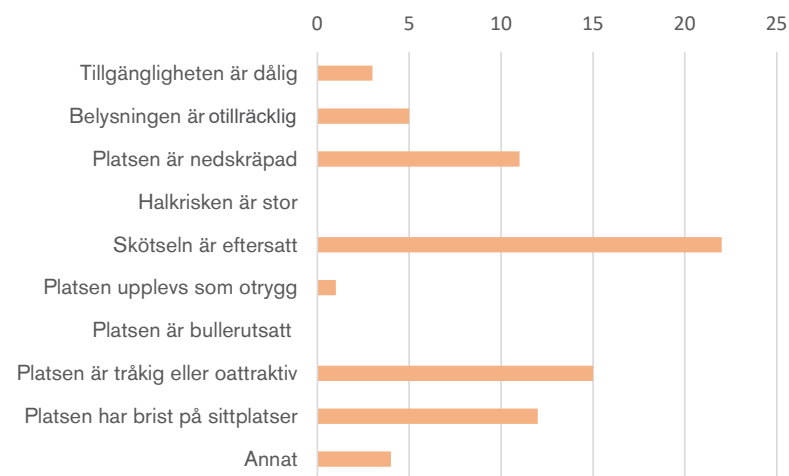
I figur 6 till höger syns de områden med högst andel svarsfrekvens gällande utvecklingsbehov. Totalt identifierades fyra områden där utvecklingsbehoven enligt de svarande är större. På följande sidor beskrivs dessa områden samt vilken typ av utveckling som de svarande önskar sig på platsen.

Figur 6. Heatmap över områden med utvecklingsbehov enligt Mariefhamnsborna. Ju grönare kärna desto fler personer har angett att området har behov av utveckling.

Lilla holmen

Vad är det som behöver utvecklas på platsen?

Svaren tyder på att skötseln på Lilla holmen upplevs som eftersatt och att området upplevs som skräpigt. För att utveckla områdets attraktivitet föreslås därför till att börja med att rusta upp befintliga anläggningar och grönytor. För att komma till rätta med nedskräpning föreslås också att fler soptunnor placeras i området och att frekvensen av städning av grönytor utökas.

Flera respondenter beskriver högt antal fåglar som ett problem. Fåglar lockas till platser där de kan hitta mat, en viss del av problemet kan därför tillskrivas nedskräpning och för få papperskorgar. Det kan också bero på att besökare matar fåglarna, i så fall behövs information som uppmanar besökarna till att inte göra det. När ovan beskrivna åtgärder vidtagits kan områdets attraktivitet stärkas genom att fler målpunkter tillskapas i området. Av enkäten framgår att flera svarande önskar sig ytterligare anläggningar i området, t.ex. ett café, en bastu och ett utegym.

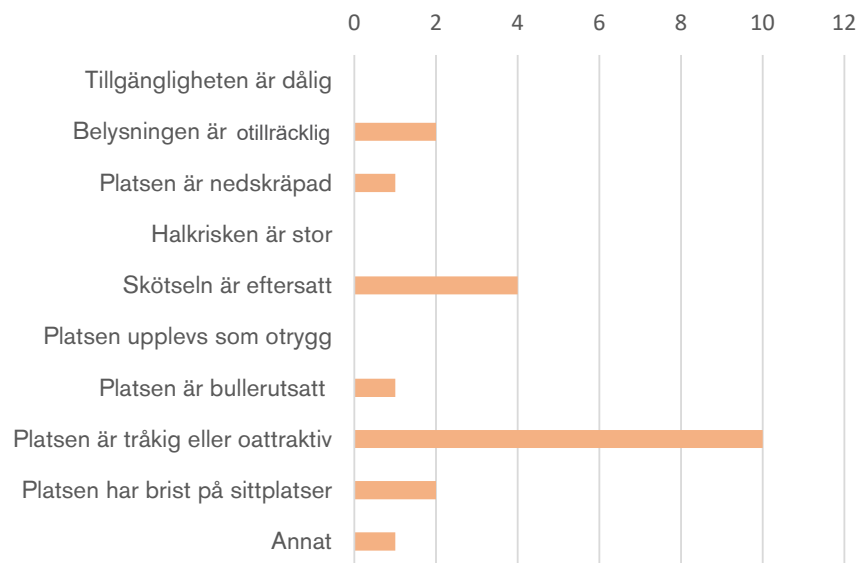
Om annat vad?

Grönområden och ytor kring torget

Vad är det som behöver utvecklas på platsen?

Sett till svaren finns en tendens att området upplevs som tråkigt eller oattraktivt och att skötseln upplevs som eftersatt. Utvecklingen av området handlar därför om att förbättra det visuella intrycket av platsen genom ökad skötsel och underhåll.

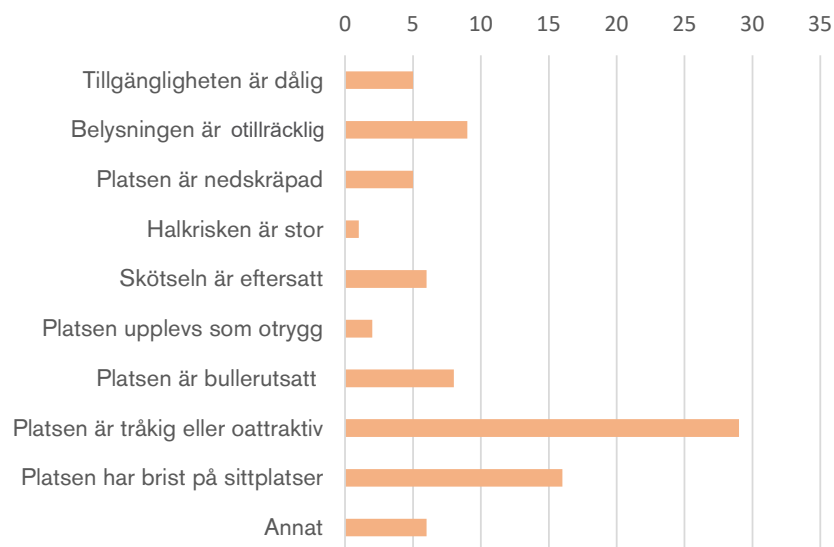
Det är dock svårt att från enkätundersökningen tolka vilka av de offentliga ytorna de responderande anser behöver utvecklas, eftersom det utpekade området berör flera platser. För området kan det därför finnas ett behov av att fördjupa sig i tillhörande geografiska GIS-data. Tydligt utifrån svaren är att många respondenter saknar lekmiljöer i området. Att tillskapa lekmiljöer i området tycks därför som ett prioriterat utvecklingsbehov utifrån de svarandes önsningar.

Om annat vad?

Östra strandpromenaden & Miramarparken

Vad är det som behöver utvecklas på platsen?

Om annat vad?

Svaren tyder på att området upplevs som tråkigt och oattraktivt. Utifrån svaren kan man också läsa att området av vissa ses som en transportsträcka som man passerar men inte stannar till vid. Detta avspeglas också i enkäten då flera svarat att platsen har brist på sittplatser. Ett annat problem på platsen är den trafikerade Österleden som skiljer strandpromenaden från Miramarparken och övriga delar av Mariehamns centrum. Denna utgör en tydlig barriär för fotgängares och cyklisters framkomlighet, men stör också upplevelsen av platsen eftersom det medför att området är bullerutsatt.

För att skapa en mer attraktiv plats och ta till vara på den potential som platsen med ett havsnära läge besitter föreslår flera respondenter att fler anläggningar, t.ex. toaletter, bänkar och sittplatser samt café eller butiker tillskapas i området.

För att minska barriäreffekten av Österleden, skulle strandpromenaden tydligare behöva kopplas ihop med Miramarparken, längs med sträckningen saknas till exempel övergångsställen. För att sedan minska den upplevda störningen från trafiken skulle gång- och cykelvägen på något sätt behöva separeras tydligare från Österleden. Detta kan till exempel göras genom att sträckan flyttas närmare vatten genom utbyggnad av trädäck eller genom att sätta upp väggar eller vegetation som dämpar bullret på platsen. Ett annat alternativ är att arbeta för fler hastighetsbegränsande trafiklösningar.

Mer aktivitet

Toalett

caféer och butiker

Transportsträcka

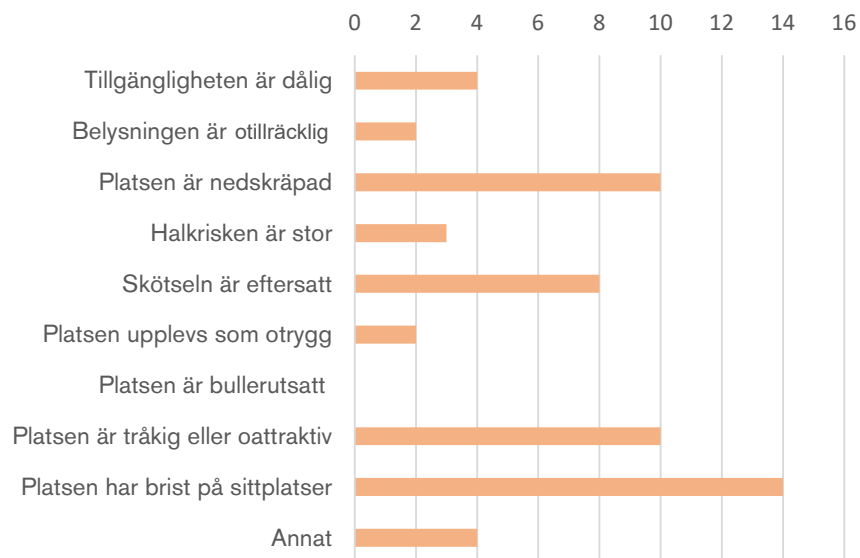
Vägen skär av Mariehamns centrum

Variera med växtlighet och dagvattenlösningar

Badhusparken och Engelska parken

Vad är det som behöver utvecklas på platsen?

Svaren från enkäten pekar på att platsen har brist på sittplatser samt upplevs som skräpig, tråkig eller oattraktiv. Utvecklingen av området bör till att börja med därför inriktas på att tillskapa fler bänkar och att rusta upp befintliga stigar och trappor. En annan enkel åtgärd för att motverka nedskräpning är att sätta upp fler papperskorgar. Ser man till frisvarstexter finns det också förslag på att utveckla området genom att tillföra fler anläggningar för aktiviteter, t.ex. dansbana och café.

Även på denna plats har trafiken beskrivits som ett problem, den är dock i jämförelse med Österleden begränsad. Om buller och trafik ändå bedöms som ett problem kan väggar eller vegetation som skiljer parkmiljöerna och promenadstråket tydligare från trafikerade vägar tillskapas i området.

Om annat vad?

